OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosoikeusyksikkö
LsN Katariina Paakkanen

22.11.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle Ruotsin kanssa taksiliikenteestä tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi kansainvälistä taksiliikennettä tiellä koskevan Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 262/2022 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Oikeusministeriö lausuu asiasta kunnioittaen seuraavaa:

Luvan peruuttamista koskeva sääntely (3 §) on merkityksellistä elinkeinonvapauden kannalta. Lain 3 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa taksiliikenteen harjoittamiseen oikeuttavan luvan määräajaksi tai kokonaan, jos liikennettä on harjoitettu vastoin taksiliikennesopimuksen 3 tai 4 artiklan määräyksiä tai jos lain 2 §:n säännöksiä on vakavasti ja olennaisesti laiminlyöty tai rikottu. Sääntelyyn on asianmukaisesti liitetty mahdollisuus korjata moitittava käyttäytyminen (ks. esim. PeVL 9/2019 vp). Kuitenkin 1 momentista vaikuttaa puuttuvan

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

rikkomisen tai laiminlyönnin olennaisuuden vaatimus vrt. 3 §:n 2 mom.). Lisäksi ei vaikuta aivan asianmukaiselta, että edellytykset määräaikaiselle ja lopulliselle peruuttamiselle ovat samat (ks. PeVL 51/2022 vp, kohta 17).

Kuljettajalle voitaisiin ehdotetun 3 a §:n mukaan määrätä 40 euron liikennevirhemaksu, jos hän tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo, mitä ajoneuvoa kuljetettaessa vaadittavien asiakirjojen mukana pitämisestä ja esittämisestä määrätään taksiliikennesopimuksen 5 artiklassa. Liikennevirhemaksun määräämiseen sekä sitä koskevan päätöksen sisältöön, tiedoksiantoon, maksuaikaan ja täytäntöönpanoon sovellettaisiin tieliikennelain (729/2018) 6 lukua. Kyse olisi perusteluiden mukaan dekriminalisoinnista eli seuraamuksen siirtämisestä rikosoikeudellisesta järjestelmästä hallinnolliseen (seuraamusmaksu). Ehdotusta voidaan pitää perusteltuna. Ehdotetun 8 §:n nojalla määrätty seuraamusmaksu olisi täytäntöönpanokelpoinen muutoksenhausta huolimatta. Tieliikennelaissa, johon ehdotuksessa viitataan, vastaavat maksut ovat myös täytäntöönpanokelpoisia muutoksenhausta huolimatta. Oikeusministeriössä on asetettu sakon täytäntöönpanoa koskevan lain uudistamista valmisteleva työryhmä, missä asiaa tarkastellaan. Oikeusministeriö toteaa, että ehdotettu sääntely poikkeaa vakiintuneesta sääntelytavasta, jonka mukaan seuraamusmaksut ovat täytäntöönpanokelpoisia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti. Oikeusministeriö katsoo, että ehdotusta tulisi muuttaa näiltä osin.

Liikennevirhemaksua koskevaan menettelyyn sovellettaisiin tieliikennelain 6 luvun säännöksiä. Tällainen sääntelytapa on mahdollinen, ja menettelyn on perusteltua olla tässä yhteydessä sama kuin tieliikennelaissa. Tämänkaltaisten viittaussäännösten kohdalla on tärkeä varmistua siitä, että viittaus on varmasti tarpeeksi kattava. Vaikuttaa siltä, että viittaus huomioi seuraamusmaksusääntelyltä edellytettävät tieliikennelain säännökset. Valittua sääntelymallia voidaan kuitenkin pitää ongelmallisena sen osalta, että sakon täytäntöönpanosta annetusta laista tai tieliikennelaista ei käy ilmi sitä, että sakon täytäntöönpanosta annettua lakia sovelletaan myös ehdotettuun seuraamusmaksuun.

Voimassa olevaa 6 §:n säännöstä viranomaisen oikeudesta saada tietoja ei ole sidottu perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaan välttämättömiin tietoihin. Perusteluissa todetaan, että muutos on teknisluonteinen, eikä säännöstä ole perusteltu aikanaan PL 10 §:n 1 mom. suhteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta. Valiokunnan olisi syytä varmistua sääntelyn asianmukaisuudesta. (esim. PeVL 41/2014 ja PeVL 10/014 vp).

Ehdotetun 8 §:n 2 momentin mukaan päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. PL 21 §:stä johtuvista syistä on vakiintuneesti katsottu, että rangaistusluonteisen seuraamusmaksun tulisi olla täytäntöönpanokelpoinen vasta lainvoimaisena. Toisaalta täytäntöönpanoa koskeva säännös vastaa sitä, mitä perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetyssä tieliikennelaissa säädetään.

Hallinnollisten sanktioiden täytäntöönpanosta vastaavalle Oikeusrekisterikeskukselle ei esityksestä arvioida aiheutuvan vähäistä suurempia lisäkustannuksia, sillä taksiliikennesopimuksen vastaisesta liikenteestä määrättävien liikennevirhemaksujen määrän odotetaan jäävän hyvin vähäiseksi.